

☆☆ Den som vill se krigsmakten eller dess företrädare som något annorlunda i dagens samhälle, kommer inte runt vår nye ÖB, Stig Synnergren. Han hämtar omedelbart paralleller i det civila livet och menar att där är likadant. För att vara en "okänd makthavare" är han förovanligt känd och har fått en profil redan innan han tagit steget upp på yrkeskarriärens topp. ☆☆☆

Mer demokrati än hierarki tycker nye ÖB

Under de senaste årens försvarsdebatt har generalen vinnlagt sig om att personligen klargöra målet för det svenska försvaret. I synnerhet för det unga Sverige, som dragit det i tvivelsmål. Det har varit en fäktning med ordet som vapen.

I detta är han förfaren. Han har provat på många områden. Så känner han tex de flesta argumenten för och mot kvinnlig värnplikt, även de tungt vägande invändningar som kan resas av kvinnorna själva.

Detta som så mycket annat lägger han i gudarnas knän — dvs folket får bestämma. Självt tycker han kvinnlig värnplikt är obehövlig och dessutom passar den inte in i det västerländska mönstret.

FÖRSVARSDEBATTEN!

Hur blir det i fortsättningen — kommer han också som ÖB att ta del i försvarsdebatten på samma sätt som tidigare? Han tvekar och säger sen:

— Jag kan nog inte låta bli...

Vem bör förföra den debatten? Är det inte i första hand politikernas sak att försvara de egna försvarsbesluten?

— Det är ett både och, politikernas och yrkesutövarnas. När det gäller totalvägrarna, som inte vill acceptera "det etablerade samhället", har vi för vår del ansett att det i första hand är en politisk fråga.

— Men det väsentliga är väl, att varje människa i det här landet har sin rätt och sin frihet att framföra vad han tycker är rätt och riktigt.

FÖRSVARSVILJAN FAST FÖRANKRAD

Generalen hyser förtroende för det svenska folkets försvarsvilja. Det bästa uttrycket ser han i de frivilliga försvarsorganisationerna, vilka han betecknar som "ett av de stora och väsentliga tingen som vi har i det här landet".

— Ett frivilligt försvar — ett totalförsvar — med den storlek som vi har i Sverige, gör intryck på omvärlden.

Också i värnpliktsriksdagen ser han ett uttryck för folkets vilja att försvara sig. Det var inte försvaret som sådant de värnpliktiga ifrågasatte, framhåller han. Vad man ville var att effektivisera det.

Generalen har ord om sig att vara samhällstillvänd, och det kommer kanske bäst till uttryck i hans syn på den värnpliktige och dennes tillvaro. Mycket vill han förbättra för att göra den tillvaron drägligare. Här pågår ett intensivt arbete, konstaterar han. Men det krävs resurser, personellt, materiellt och ekonomiskt. Så behöver tex kasernförhållandena förbättras för att öka trivseln både för de värnpliktiga och för den aktiva kadern.

KASERNER GER KAMRATSKAP

På 10- och 20-, ja ln på 30-talet var standarden i våra kaserner långt överlägsen vad som fanns i många hem, framhåller han.

Tack och lov har utvecklingen gått i den riktningen, att vi släpar efter i krigsmakten. Det är därför man nu upplever boendemiljön som inte särskilt tilltalande.

I en tid, då nästan varje svensk i det civila har ett rum för sig själv bjuder det särskilda svårigheter, när man möter i grupp. Kanske måste man öva sig i att leva och bo tillsammans, tror han. För i krigsmakten kommer nästan alla att få arbeta nära intill varandra i grupper.

Detta är inte enbart en nackdel, tvärtom ser han det som något positivt.

— De unga kommer till kasernerna från alla skikt av samhället. Det frågas aldrig efter vad pappa och mamma är utan vad den enskilde presterar. Där är det många gånger så, att den som har en yrkesutbildning har förutsättning att prestera mer än den som bara har teoretisk skolning. Man

läser sig att vara aktsam om varandras kunskaper.

Man upplever kamratskapet mycket starkt, tycker han.

DISCIPLIN FÖR ALLA

Krigsmakten målas ofta upp som en hierarki med bestämda befälsfunktioner från pyramidens topp och ner till dess bas. Stämmer bilden?

— I krig stämmer det utan tvekan. Där måste besluten fattas på mycket kort tid. Också när det gäller fältutbildningen i fred måste man följa krigets mönster. Men i huvudfunktionerna i fred arbetar krigsmakten i stort sett på samma sätt som man gör i det civila samhället.

Lydnads- och disciplinkravet — kan inte det vara farligt för den personliga integriteten?

Jo, ur många synvinklar, tycker generalen. Men han anser inte, att disciplinkravet är mindre i det civila samhället. Han pekar på tempoarbetet inom våra industrier, på vårt sätt att röra oss i trafiken. Villken oändlig disciplin måste vi inte ålägga oss där!

— Förr kunde jag gå mitt på gatorna hemma i Boden utan att man körde på mig. Det är väl så, att hela samhället har fått anpassa sig till ett samlevnadsmönster med strikt disciplinära inslag. Det har man accepterat, därför att det är nödvändigt för överlevandet.

Disciplinen i krig är till stor del till för att den enskilde skall överleva.

— Se'n är det en helt annan sak, att individen, både i det civila livet och det militära, inget högre önskar än att vara absolut fri och bestämma över sig själv. Men så lycklig är ingen! ■

Birgitta Lindén